

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΣΕ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ NATURA 2000: ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Οι συμμετέχοντες στη Διεθνή Συνάντηση “Πολιτιστικά τοπία σε τοποθεσίες Natura 2000: προς μια νέα πολιτική για την ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς”, η οποία πραγματοποιήθηκε από το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς με τη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στις 10 και 11 Οκτωβρίου 2014 στην Αθήνα και τη Στυμφαλία:

Αποδεχόμενοι ότι η προστασία και διατήρηση του τοπίου μπορεί να βελτιωθεί εάν υπάρχει σαφής κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η φύση διαμορφώνει τον πολιτισμό και εάν, ταυτόχρονα, κατανοούνται πλήρως οι διαδικασίες με τις οποίες ο πολιτισμός αναδιαμορφώνει τη φύση,

Αποδεχόμενοι ότι υπάρχει, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, μια αυξανόμενη αναγνώριση της ανάγκης διαχείρισης των τοπίων ως συνθέσεων τόσο της πολιτιστικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς,

1. Συμφωνούμε ότι:

Γνώση

Χρειάζεται επαρκής και αξιόπιστη πληροφόρηση για την κατάσταση των τοπίων, τις πολιτιστικές και φυσικές αξίες τους, τις διαδικασίες μετασχηματισμού, τους κινδύνους και πιέσεις, τις διαδικασίες ανάδρασης, καθώς και τις διασυνδέσεις μεταξύ πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Είναι αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στην ενδο- και δι-επιστημονική έρευνα, με εστίαση στις διασυνδέσεις μεταξύ πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο επίπεδο του τοπίου.

Οι τοπικές γνώσεις και εμπειρίες θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη συμπλήρωση γνωστικών κενών και την ανάπτυξη εξειδικευμένων μέτρων διαχείρισης για κάθε τοπία, ώστε να διασφαλίζεται επίσης η διαφορετικότητα κάθε τοπίου και η τοπική ανάπτυξη.

Διαχείριση

Η προστασία και διατήρηση των τοπίων, η οποία επιτρέπει συγχρόνως α) τη συνεχιζόμενη βιώσιμη χρήση τους από τις τοπικές κοινωνίες που εξαρτώνται από αυτά, κα, β) την κοινή και ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, θεωρείται κεντρική διαχειριστική προτεραιότητα.

Ο σχεδιασμός για την ολοκληρωμένη διαχείριση του τοπίου θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (κοινό, περιβαλλοντικές και πολιτιστικές οργανώσεις, ΜΚΟ, κεντρικές αρχές στα αντικείμενα του πολιτισμού, του περιβάλλοντος και του

χωροταξικού σχεδιασμού, περιφερειακές/τοπικές αρχές, την επιστημονική κοινότητα) ώστε να επιτευχθεί η αποκατάσταση και διατήρηση των διασυνδέσεων μεταξύ πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Τα διαχειριστικά σχέδια των τοπίων, ειδικότερα όσων βρίσκονται σε περιοχές του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, πρέπει να υποστηρίζονται από ένα κοινό σύνολο κριτηρίων σχετιζόμενων με την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, αντί χωριστών και μη συνδεδεμένων μεταξύ τους ομάδων κριτηρίων.

Εκπαίδευση και επιμόρφωση

Προγράμματα επιμόρφωσης ως προς τις μεθόδους αξιολόγησης, τη διαχείριση και τις πρακτικές ενημέρωσης και επικοινωνίας, με στόχο την κοινή και ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο επίπεδο του τοπίου, είναι αναγκαία για την ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους.

Τρέχοντα εκπαιδευτικά ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα (όπως τα Erasmus+ και άλλα) θα πρέπει να συμπεριλάβουν δράσεις σχετικές με την κοινή διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, ώστε και να παρέχουν αυξημένες ευκαιρίες εκπαιδευτικής κινητικότητας αλλά και να καλύψουν υπάρχοντα κενά γνώσης μέσα από διεθνείς και διεπιστημονικές συμπράξεις.

Απαιτείται ένας επαναπροσανατολισμός των πανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών με στόχο τη διασύνδεση των φυσικών επιστημών με τον πολιτισμό και την ανάπτυξη των αναγκαίων δεξιοτήτων για την κοινή και ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Επικοινωνία και ενημέρωση

Είναι αναγκαία η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την κοινή και ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, μεταξύ των τοπικών αρχών, των χρηστών των περιοχών Natura, του ενδιαφερόμενου κοινού, των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων και των υπεύθυνων για την χάραξη πολιτικών.

Απαιτούνται εθνικές και ευρωπαϊκές καμπάνιες επικοινωνίας και πληροφόρησης σχετικά με τη σημασία της κοινής και ολοκληρωμένης διαχείρισης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο επίπεδο του τοπίου, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού.

Πολιτική

Θα πρέπει να δοθεί αυξημένη βαρύτητα στην ενσωμάτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στα σχέδια διαχείρισης των περιοχών Natura 2000, με αντίστοιχο εμπλουτισμό των σχετικών κατευθυντηρίων γραμμών για την κατάρτιση των σχεδίων.

Οι διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές (περιβαλλοντική, πολιτιστική, οικονομική, περιφερειακής ανάπτυξης, αγροτική, θαλάσσια και έρευνας) θα πρέπει να

επανεξεταστούν, ώστε να θεωρείται υποχρεωτική η ενσωμάτωση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στις τοπικές, περιφερειακές και τομεακές πολιτικές.

Η ανάπτυξη, σε πιλοτική βάση, ενός δικτύου πολιτιστικών τοπίων σε περιοχές Natura 2000, θα διευκολύνει σημαντικά τη βελτίωση των γνώσεών μας σχετικά με τη διασύνδεση και κοινή και ολοκληρωμένη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο πλαίσιο ενός οργανωμένου δικτύου προστατευόμενων περιοχών.

Η ανάπτυξη ενός βιώσιμου και υψηλού επιπέδου τουρισμού θα πρέπει να περιλαμβάνει προϊόντα συνδεδεμένα με την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά. Προς αυτόν το στόχο, τα “Πολιτιστικά τοπία σε τοποθεσίες Natura 2000” μπορούν να θεωρηθούν ως μια νέα διαδρομή που διασχίζει και ενώνει σε ένα κοινό πολιτιστικό και περιβαλλοντικό αφήγημα, παραπάνω από μία χώρες.

Χρηματοδότηση

Η επεξεργασία μίας νέας χρηματοδοτικής γραμμής η οποία θα συνδέει τα υπάρχοντα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ (π.χ. Horizon 2020, LIFE, Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία - ESIF, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, κ.λπ.) στα πεδία του περιβάλλοντος, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της έρευνας και της περιφερειακής ανάπτυξης, θα προωθήσει τις αναγκαίες συνέργειες και θα επιτρέψει την βέλτιστη αξιοποίηση των πιστώσεων για έργα και δράσεις που θα προϋποθέτουν ή θα οδηγούν στην κοινή διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο επίπεδο του τοπίου αλλά και ειδικότερα σε περιοχές Natura 2000.

Ειδικότερα, οι μελέτες αξιολόγησης, τα σχέδια διαχείρισης και τα προγράμματα επικοινωνίας για τα πολιτιστικά τοπία σε περιοχές Natura 2000 μπορούν να αποτελέσουν πιλοτικά έργα στο πλαίσιο των προγραμμάτων Horizon 2020 και LIFE.

2. Συμφωνούμε επίσης:

α) στην ανάπτυξη ενός δικτύου ενδιαφερόμενων φορέων για το θέμα της κοινής διαχείρισης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στο επίπεδο του τοπίου, το οποίο - μεταξύ άλλων- θα ασχοληθεί με τα “Πολιτιστικά τοπία σε περιοχές Natura 2000”,

β) στη δημιουργία μίας διεθνούς Ομάδας Εργασίας για την προώθηση της προαναφερόμενης συνεργασίας, με το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς να αναλαμβάνει την υποστήριξη και προώθηση της σχετικής συνεργασίας που αναφέρεται στο σημείο 2α και το συντονισμό της Ομάδας Εργασίας,

γ) στη γνωστοποίηση της παρούσας Διακήρυξης, μέσω του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς προς ενημέρωση.